

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Műfajtól ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknak és jegyzőknek 6 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitlár sorokint 50 fillér.

Ugron János főispán.

Székelyudvarhely, jan. 9.

Udvarhelyvármegye közönsége tegnap iktatta főispáni méltóságába Ugron Jánost és az ünnepség külső fénye és belső melege igazolták, hogy nem az erősek, nem a hatalmasak által szuggertált ünnep, hanem a szívek, az elmék, az érzések történelmi igazságszolgáltatása volt az, mely ünnepé emelte e napot.

Vártunk erre a napra; tudtuk, hogy el fog következni, mikor a székely nép olyan elégtételben fogja Ugron Jánost a félmúlt idők nehéz napjaiért részcsiteni, mely minden tekintetben méltó lesz a székely néphez, mely bálványokat nem imád, emberismerete hagyományos, a látszatnak nem hódol, de az igazság érzése lakozik benne s akit egyszer megszeret, az meg van szeretve. És Ugron János és e nép között még alispán korában olyan viszony szövődött, hogy a közbejött nehéz válságos idők, amikor ő kész volt a megye érdekében magát feláldozni és öntestével fogui fel és háritani el a darabont idők minden veszedelmét, — nem tudták ezt az őszinte érzést kisebbiteni, elhomályosítani; a vonzalom, az őszinte tisztelet csak arra a perczre várt, amikor kitörhet, amikor főnixként kelhet új életre, amikor minden lélek megérti a másikat, minden szív megérzi a másikat, amikor mintegy varázsütésre egyszerre támad föl a megye minden fia és válik egygyé az ünnepelésben, lelkesedésben.

Ilyen nap volt a tegnapi. Nem volt ember — politikai ellenfeleit sem kivéve — ki nem megnyugvással fogadta volna az Ugron kinevezését, mert úgy vélte mindenki, hogy egy tevékeny, megyéje érdekében dolgozni szerető és tudó ember került az őt megillető helyre. És ez minden bizonnyal úgy is van. Ugron János a közigazgatás minden fokozatát sikerrel futotta végig. Egyenes lelke, férfias, komoly viselete, kellett hogy megnyerje a környezetét, melyben élt. Bátran és hittel fog a munkához. Elég erőt érez magában azokat mind véghez is vinni, melyet programjában irányelvül lefektetett, hogy e vármegye kötelességérzetben, hagyományokban elég erős legyen, melyet így aztán a közönség bizalma vesz körül, mivel az független és mert lelkiismeretesen hű feladataihoz.

Ugron János 1857-ben született Dályában. Középkorúkat a helybeli reform. kollegiumban kitűnő eredménnyel, jogi tanulmányait pedig a budapesti egyetemen végezte, míg a tisztvi vizsgát Kolozsváron tette le. Azután pedig haza jött gazdálkodni, amint ez már az ilyen embereknél szokásban van. Itt érte a kitüntetés, hogy kineveztetett Udvar-

helyvármegye tiszteletbeli aljegyzőjévé s nemsokára ezután, 1889-ben e hivatalba el is foglalta. 1892-ben a vármegye közönsége egyhangulag, nagy lelkesedéssel a vármegye alispánjává választotta meg, mely tisztséget 1897. évig viselte, amidőn egyenes modoráért, jó lelkéért, no meg azért is, hogy politikai elveit egyáltalán nem volt hajlandó feladni — menni kényszerítették. Olyan volt, mint az a Mikszáth által valahol megírt egyszerű ember, aki nagy természetével, amidőn valahová belépett, mindenütt megütötte magát az ajtó gerendájában, a csillároknak és igen kellemetlen volt a háziasszonynak, mert felágaskodás nélkül látta meg a magas helyeken letelepedett port, almáriomok, polczok tetején...

Rövid ideig tartó hivataloskodása alatt teljesen megnyerte tisztviselő társainak önzetlen becsülését, tiszteletét, a nagyközönség szimpátiáját, hűdélis, nyájas, bonhom modorával. Nem basáskodott, inkább szerény volt, mint parancsoló, azonban keményen tartotta a gyepőt. Részt vett a megyei élet minden mozzanatában s abban vezérszerepet vitt. Izzó agyat és kemény lelket kapott örökségbe a székely kuriával, ami az istenek legnagyobb ajándéka. Amidőn mennie kellett állásáról, melyet öt éven keresztül olyan pontosan, részrehajlás nélkül viselt, egykedvűleg, mosolyogva tette meg azt, mert tiszta lelkiismerettel tette. Tisztában volt azzal a megye minden embere, hogy mik voltak azok az okok s mindenki zsidbadó nehézséggel vette tudomásul távozását, de tudta azt is mindenki, hogy bár most otthagyja fényes állását, azt kívánja a politikai atmoszféra, de a fiatal tetterős embernek ezzel nincsen befajzeve karrierje, nagy ut van előtte.

A jövendölés beteljesedett. Ugron teljesen visszavonult, szemlélte a politikai élet fejlődését, végig nézte a nemsokára beállott agoniát s már 1900-ban az udvarhelyi járás Tibád Antal örökébe egyhangulag képviselőjévé választotta. A kerületet 1905-ig képviselte, mely idő alatt a megye érdekében tevékeny parlamenti működés fejtett ki. 1905-ben a felszabadult nemzeti közszellem fékentartására a korona a Fehérvár-kormányt küldötte az országra, melynek tarsalýában egyebe sem volt, mint a Kristóffy-féle mindent boldogító általános, egyenlő és titkos választói reform. Hosszas kapacitálás után sikerült a kormánynak Ugront megnyerni a főispánságra, ki látva a veszedelmet, mely az országra éppen a kormány által zudul, vállalta a főispánságot szülővármegyéje iránt való önfeláldozásból. Keserű napok voltak ezek; ám semmi jog- és személyi sérelem nem esett itt senkivel sem az ő igazságszeretetéből kifolyólag. Ettől a kényszer-főispánságtól egy pár hónap mulva

visszavonult, de a megyei közélettel nem szakított. Mint a politikai élet tréfáját említem meg, hogy most, a mikor újra elhívta a kormány figyelmé a főispáni székbe, a kormány politikai ellenfeleinek — a kik a Kristóffy ellenfelei is voltak — programját ugyancsak a Kristóffy-féle mindent boldogító általános, egyenlő és titkos választói reform képezi.

Ugron János igaz eredetiséget, önálló gondolkodást s hosszú éveken át szerzett tapasztalatokat hozott magával a főispáni székbe. Maga a természete két ember tulajdonságával bir. Hivatalban a legpedánsabb, kimért hivatalnok; künn az életben, a társaságban a legkedélyesebb társaságibeli ember. Széleskörű tapasztalatokkal bir s nagy ismereteit mindig magával hordja s egyre gyűjti. Itt is, ott is hall valamit s a hallottakból érdekes megfigyeléseket gyur össze. Az ész és tudás erős akarattal párosul ténykedéseiben. A megyének jó fia s mint igaz munkása dolgozott erényedetlenül mindenba, azzal a vaskövetkezetességgel, mely őt jellemzi s melynek rugója mindig meggyőződése, a látszólagos hidegség-mögött az ügy iránti lelkesedése. Erélye bámulatos. A mit elvállal, abba mint egész ember megy bele. Már alispán korában minden ügyet, mely eléje került, összes anteaktáival meg akart ismerni, mielőtt csak egy szót szól is hozzá.

És ezeket a kiváló tulajdonságokat Ugron János mind elhozta magával. Munkakedvvel, szeretettel jött közibénk s mi őszinte örömmel üdvözljük díszes állásában. Működése elé méltán néz teljes bizalommal s jogos várakozással a megyei közélet, mert e nagystíli ember eddig minden téren, a hova munkareje és hivatala szőlította, nemcsak teljesen bevált, hanem az alispáni és képviselői működése idejében lényeges eredményeket ért el a megye fejlődését illetőleg. Most újra adva van az alkalom, hogy a vármegye minden tán még meglévő sivárságát eltüntesse, hogy a megye rálépjön a haladás és boldogulás lépcsőjére. Erre pedig garancia már az a pár meleg szó, melyet székfoglalójából veszünk ki:

— Az az gyertya, mely alispán koromban, késő esténként gyakorta ott égett munkaasztalomon, nem fog kialudni korábban most sem, ha úgy rendel a vármegye érdeke, mert a szorgalom és vasakarát annál a gyertyánál kell hogy életre keltsen egy másik fényt, egy másik világosságot; egy kis örök-mécses, mely a vármegye népe előtt a boldogulás felé vezető utat megvilágítja...

B. A.

A politika eseményei.

— Általános esztárik. — A nagy reform körül. — Egy kis nemzetközi dolog. —

Székyudvarhely, jan. 11.

A szociáldemokrata pártvezetőség kimondta a nagy szót: az általános esztárikot. Jobban mondva kimondta, hogy egy január végén tartandó rendkívüli gyűlésen ki fogja mondani. A pártvezetőség tehát hozzáfoglalni készül a szervezett munkásságnak végső és legsúlyosabb fegyveréhez: ahhoz, a mely ha elsül, minden elképzelhetőnél nagyobb pusztítást visz véghez az ország, a nemzet és magának a munkásságnak javában, mely azonban eddig még sohasem és sehol sem sült el a maga igazi mivoltában, de még így is súlyos kárt okozott az országban és a szociálistáknak egyaránt.

Semmikép sem érthető a szociáldemokraták felforgató terve, bárha a választójog növében hirdetik. Hisz a kormány választójoga elsősorban a munkásságot favorizálja olyan mértékben, hogy a munkásság addigi szavazatainak száma a reformjavaslat szerint hétszeresre emelkedik. S a városok nagy részében, éppen azokban, a hol a szociálista munkásság erős, a szavazás titkoságát is megkapják. Hogy az ő doktríné, elméleti választójogukat elérik, azt maguk sem hitték egy pillanatig sem. Sőt az ellenzéki vezérekkel kompromisszumra is léptek az új választók számát illetőleg oly számban, a mely nem valami sokkal meg több a kormány javaslata szerint való számnál. Nos ezért a különbségért vonnék annyi kockázatba a munkásság százazreit. Ilyen különbségért kezdenék olyan harcot, a mely még sikore esetén is csak bajt, kárt okoz magának a harcot kezdő tábornak is? Valóban nem hisszük.

*

A nemzetközi szociáldemokrácia szólamaait egymásután vették át a „nemzeti vezérek” s példájukra most már Náray Lajos is beszél osztályuralomról s arról, hogy nálunk a nemzeti aggályok csak az osztályuralom takarójául szolgálnak. Náray Lajos ugyan óvatosan fejezi ki ezt az ezerszer hallott szociáldemokrata állítást, sőt bizonyos mértékben koncedálja is a nemzeti aggályok lehetőségét, de mégis lényegében csak oda jut, a horá a nemzetközi állásponton állók. Azt mondja ugyanis, hogy bár az aggályok eokak lelkében jóhiszeműek és tiszteltreméltók, mégis bizonyos részben „öntudatlan kifejezői egy osztályuralmi felfogásnak, a mely nemzeti veszélyt látott ott is, a hol csupán egy osztály veszélyeztetettnek vélt érdekének megóvásáról lehet szó.” De kérdezzük: osztályuralmi felfogás az, a mely Magyarország mindama megyéjében, a hol a magyarság csak kisebbség, — a fájdalom sok van ilyen! — a magyarság létét a szélsőséges választói jogtól félti? Öntudatlan osztályuralom szóval-e meg azok lelkében, a kik biztos számadatok alapján megállapítják, hogy a mely pillanatban a radikális választójog győzelemre jut: oly kifelé gravitáló dákóromán, pánszláv stb. nemzetiségi kerületek és megyék képződnek, a melyekben nemcsak a magyarság szupremáciája szűnik meg, de melyek államellenes üzemek központjaivá is lehetnek?

Uj momentum nem élénkíti a nemzetközi helyzet képét. A hatalmak még a várakozás álláspontjára helyezkednek és nem tették meg azt az együttes lépést, melyre Konstantinápolyba, mint a Balkán-államokban számítanak.

A hatalmak nem adták fel a reményt, hogy időközben az ellenséges felek ismét közelebb jussanak egymáshoz e ezt a feltevést érthetővé teszi hogy az eddigi közlekedés is első sorban a hatalmak konstantinápolyi követeléseinek barátságos tanácsainak köszönhető. A hatalmak ennek dacára számolnak intervenciójuk szükségességének lehetőségével a ezért hír szerint a nagyköveti tanácskozás is félretette tárgyalásainak szőnyegén lévő anyagát, hogy most elsősorban a békekonferencia vitás kérdéseivel foglalkozhassék, melyek eminen sül általános európai érdekeket is érintenek. Ez

a körülmény már magában véve is élénk czafalata azoknak a híreszteléseknek, melyek az albán határkérdést és monarchiánk magatartását illetőleg napvilágot látnak és a melyeknek már azért sem lehet különösebb fontosságot tulajdonítani, miután a nagyköveti tanácskozás annyira bizalmas jellegű, hogy annak menete és eredményei tekintetében semminemű kombináció sincs helyén.

KÖZIGAZGATÁS.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága 9 iken tartotta ez évben első ülését. Az ülésen Ugron János főispán elnököl, ki szíves szavakkal üdvözölte a bizottságot és egyetértő munkára hívta fel. Ugron Ákos üdvözölte az elnököt és bár más politikai párthoz is tartozik, készséggel ismert el az ő nagy képességeit és a megye érdekében folytatandó munkájához támogatását maga és az egész bizottság nevében is felajánlotta. Az előadói jelentések readén az alispán előterjesztette, hogy az alispáni iktatóra érkezett 913 drbból 680 t elintézték. Egy évre érvényes utlevél 153 adatott ki. Az árvászeki elnök jelentése szerint 740 ügydarabot intéztek el az érkezett 1057 ből. A főorvos jelentéséből kitűnt, hogy a közegészségügy kedvezőlen volt, amennyiben hevenyfertőző betegségekben 194 egyén volt bejelentve, kik közül gyógyult 163, elhalt 12. A közkórházban 190 beteg részesült ápolásban, míg végével viasszamaradt 90. A pénzügyigazgató jelentése szerint egyenesadóban 92922 K (— 6915 K), hadmentességi díjban 3890 K, bélyegdíj és jogilletékben 28674 K (— 3646), fogyasztási és italadóban 88063 K (+ 10870 K), dohányjövédékben 36751 K (— 9875) folyt be. A kir. taufelügyelő jelentette, hogy a közokt. miniszter a székyolyke-

resturi állami tanítóképző intézet gyakorló iskolájának tanítójává Ferenczy István tanítót nevezte ki és Péter Gergely felsőboldogfalvi községi elemi iskolai tanító részére a magyar nemzeti népművelés terén szerzett érdemeinek elismeréséül az 1907. évi XXVII. t.-cz. 4. §-a alapján évi 200 korona fizetés természetével bíró személyi pótlékot engedélyezett és utalványozott. A kir. ügyész jelentése szerint 6 vizálati és 69 fogoly volt tartóztatva. Az építészeti hivatal főnöke jelentéséből kitűnt, hogy az utak aránylag türhető állapotban vannak, a kavicsbalmok elterítették, az építkezések szűnnek. A főállatorvos bejelentette, hogy az állategészségügy kedvező volt. Az előadói jelentések végezetéül Daniel Lajos báró közigazd. előadó — miután eszentul a közigazdasági állapotról a gazdasági felügyelő tesz jelentést — megköszönte a bizottságnak tizennégy évon keresztül irányában tanusított figyelmét. — Ezután a bizottság az ülések régi rendjét visszaállította, vagyis a hó minden második szerdáján tartatnak ülések. A választásokat ojtették meg ezután a következő eredményel: Adóügyi bizottságba megválasztattak: Ugron Ákos, Br. Daniel Lajos, Sándor Mózes, Dr. Nagy Samu, póttagok Dr. Mezei Ödön és Szabó Gergely; a Gyámügyi felebbviteli küldöttségbe: Dr. Valentsik Ferencz, Dr. Nagy Samu, póttag Soó Gáspár; főispán által kinevezettek: Dr. Mezei Ödön, Sándor Mózes, póttag Szabó Gergely; a Fegyelmi választmányba: Dr. Nagy Samu, Sándor Mózes, póttag Vajda Ferencz; főispán által kinevezettek: Homolay Lajos, Hajdu Ferencz, Osztián Viktor; az Erdészeti bizottságba: elnök Ugron János, alelnök Sebosi János, tagok: Sándor Mózes, Soó Gáspár, kultag: Esztogár Bálint; a Pótadó felszólamlási bizottsága: Nagy Samu, Mezei Ödön, Sándor Mózes, Ugron Ákos. — Egy pár magán természetű ny elintézésé után a gyűlés véget ért.

Főispán installálás.

— Ugron János főispán beiktatása. —

Székyudvarhely, jan. 8.

Udvarhelymegye közösége ünnepet ül. Régi közszeretben álló fiát ültette be a főispáni székbe és ez alkalmat ad neki arra, hogy széppé, emlékezetessé tegye ezt a napot, mely kárpótlást nyújt a multak minden szenvedéséért és jövőre kedves zálogul szolgál egymás megértésének.

Ünnepi hangulat lött urrá a szívek felett; záslót bontott az egész megye, ünnepi díszbe öltözött konyhó és palota egyaránt, hogy külsőleg is kifejezésre juttassa a szívek érzelmeit. Mert kétségtelen ugy van, hogy Ugron Jánosban a megye megtalálta azt a férfit, kihez a régmult időkől a ezetret szálai fizik, s akiben mind bene foglaltatnak azon kellékek, melyek Udvarhelymegyét keserves megpróbáltatások után megindult fejlődési folyamatában előre tudják vinni és akinek neve már programot jelent: a munka-programját.

És erre nekünk, udvarhelymegyeieknek különös szükségünk van; szükségünk van az egyetértésre, hogy egyesüljünk a komoly munkára és a nemzetünk és alkotmányunk ellen támadók visszaverésére. Mert a nemzetnek soha sem volt oly szüksége egyetértésre, bátor elhatározásra, körültekintő okosságra és önmérsékletre, mint most; mindenkinek meg kell tenni a maga kötelességét, vezérfelőnek, tisztviselőnek, társadalomnak egyaránt. Szükséges az, hogy a megyei központban erős társadalmi élet fejlődjék ki, az emberek megértésük egymást, ne egymás ellen, de egyesülten dolgozzanak azon, hogy egységes, erős társadalom biztosítsa fejlődésünk feltételeit.

A mai installáción adott főispáni székfoglaló erre megadja az impulzust, s lehet, hogy a régi szálak, avagy a jövőnek megértése avatták a mai napot olyan eseményé, melynek nyomában szivós kitaratás a munkában és erős együttérzés fog járni.

Az installációról az alábbi részletes tudósításunk számol be.

(A bevonulás.)

Metsző hideg szél száll át a tájon. Mintha fátyol emelkedne fel lassu reszketéssel, kelet felől gyenge fényásv támad, mely lassanként élénkülő pírba megy át s a tiszta hideg tél napja beanyozza az égboltozatot alatt, majd előnti fényével a határt. A város még mélységesen csendes, ám belőle és keresztül rajta valóágos népvándorlás indul meg Bögöz felé. Százával vágatnak a székel szekerek és kocsi robognak a poros országúton. Mintha valami csodás nagy lakodalmi menet lépne el az utakat. A szekerekben jóképű ünneplő ruhába öltözött székeliek foglalnak helyet s élénken vig disputájukat nem bírja elnyomni a fellobogozott szekerek zörgése; kétségtelenül festői és megragadó a kép. A menet ünnepi díszit öltött községeken robot keresztül. A falvak otthonmaradt férfi népe zászlók alatt ünneplő ruhában gyülekezik, amíg az ablakoknál kíváncsi asszonyfejek leselkednek, a kapuk előtt kiöltöztetett legényékek megfázott lábaitak vergetik a földhöz és zsebre dugott kézzel bámulják a soha sem látott csodát: a megye felvonulását.

Nyolcz óra alig van s már háromszázan felüli fogat tolong a bögzői ősi kuria partján és környékén Valóságos szeker árada és zászló erdő lepi el a vidéket, melyen a később érkezők már sehogysem törhetnek keresztül. Ezalatt odabenn a tuskulanum nagy szobájában élénk diskurzus folyik s majd Papp Lőrincz márfalvi székely birtokos Ugron Jánosnak a havasajliki nevében hatalmas virág bokrétát nyújt át talpraesett beszéd kíséretében. Ennek végeztével pedig Mihály Pál felkéri Ugront, hogy az ide aeroglett székely nép kívánságához képest a beiktató ünneplőre a városba jöjjon. Erre csakhamar megmozdult a szekértábor, ám jó órába tel, míg a menet a maga valóágában kibontakozni tudott. A községek közösége és a törvényhatósági bizottság tagjai jársonként szervezve álltak be fogatokkal a menetbe. Valóságos diadalutya volt Ugron Jánosnak ez a felvonulás, aminőt csak régg letűnt idők krónikásai jegyeztek fel. Székely lovas heroldok vezették be a menetet. Az utban levő közsé-

gek népo virág esdvel, egetverő éljen riadalommal üdvözölte a főispánt és végehossza nem volt a szeretet és ragaszkodás megnyilvánulásának.

A város szélén felállított díszkapunál a város közönsége várta Ugron Jánost. Megjelent az egész képviselőtestület élén *Gotthárd* János polgármesterrel, az ipari czéhek testületleg vonultak ki zászlóik alatt. A polgármester meleg szeretettel üdvözölte a főispánt, ki kedves szavakkal köszöntö meg az ünnepeket. Ezután elindult újra a menet, mely valóban festői látványt nyújtott, amint a fellobogozott fútczék a megyeházig ért, melynek kapujában *Sebesi* János alispán fogadta és üdvözölte a főispánt.

(A közgyűlés.)

A beiktató közgyűlés 11 órára volt kitűzve, ám jóval azelőtt szorongásig megteltek a széksopek a szomszéd termeket és az egész udvart kiszorult ünneplő közönsége foglalta el. A teremben a törvényhatósági bizottság tagjain kívül, a szomszéd megyék küldöttségei, az egyházak, a hivatalok, az iskolák képviselői is helyet foglaltak és adtak külsőleg is impozáns színt a társaságnak. A vendégek sorában voltak *Báró Daniel Gábor* titkos tanácsos, *Dr. Hellai Ferencz* az oklándi kerület képviselője, az országos politikai élet kimagasló alakjai is. Szép tiszta verőfény sugárzott be a díszterem nagy, széles ablakain, bearanyozva az előkelő hölgyközönséget, a fiatal menyecskék, üde szép lányok társaságát ott, a sűrűn benépesített karzatokon.

Sebesi János alispán kevéssel tizenegy óra után nyitotta meg a közgyűlést, intézkedett a jegyzőkönyv hitelesítése iránt, majd *Dr. Paál Árpád* főjegyző felolvasta a belügyminiszternek *Haller* János gróf v. b. t. b. főispáni állásától való felmentését tudata kéziratát. Ehhez az ügyhöz *Gálffy Kálmán* akart szólni, azonban a zajos eláll kiáltások s az elnöki rendreutasítás folytán elállt a szótól.

Elnök felolvastatta az Ugron János kinevezését tudatoló kéziratot, mire indítványozta, hogy ősi szokáshoz híven, a főispánt küldöttség hívja meg a közgyűlésbe esküje letételére. A küldöttsége *Báró Daniel Gábor* vezetésével felkérte *Seabó Gergely*, *Lőrinczy Dénes*, *Kisgyörgy Sándor*, *Göncsi Lajos*, *Persány János* törvénhat. bizottsági tagokat. Ugron János a küldöttség élén nem sokára megjelent a teremben, hol szólni nem akorok lelkes ovációjával fogadta a közönség. Elnök a törvényhatóság nevében üdvözölte, és felkérte esküje letételére.

Ugron János főispán nagyszabású székfoglaló beszédet mások helyén adjuk.

(A főispáni székfoglaló.)

A székfoglaló, melyben Ugron részletes programját adta, mely benyomást tett a közönségre és nyomán perczekig tartó frenetikus tapsvihar hangzott fel, melynek elültével

Sebesi János alispán emelkedett szólásra. Az imént elhangzott beszéd — úgy mond — elfoglultá tesz mikor a tisztikar nevében üdvözölöm. Ha a főispán ömeltősége most adott programját végrehajtja, úgy e vármegye eljut a jólét révébe. E megye közönségének bizalmát igazolja az a munkás mult, mely a főispán háta mögött áll és a mely becsületes közéleti multon alapszik. Ha kulturában előre is haladott a város és vármegye, még sok a teendő, azonban a munkához a megye szegény jóra való népe biztos alapul szolgál. Kettős feladata van a főispánnak és ha e kettős feladatát úgy oldja meg, hogy mint a kormány exponyva a kormány és nép között fentartja a közvetítést és a megye gazdasági, ipari fellendítése érdekében lankadatlan munkál, nemcsak szívében, de a közönség soha el nem muló hálójában találja meg legszebb jutalmát. Vörösmartyóból vett idézettel zárja szavait: csak addig éljen, míg a honnak él. (Zajos éljenzés és taps.)

Főispán-elnök bezárja a közgyűlést.

(A tisztelgések.)

Az elsőmeleti kisteremben gyűltek össze a tisztelgő testületek és onnan vonultak be a főispán irodájába a következők sorrendben: 1. Róm. kath. egyház. 2. Református egyház. 3. Unitárius egyház. 4. Lutheránus egyház. 5. A katonai tisztikar. 6. Kir. Törvényszék. 7. Kir. Pénzügyigazgatóság és más állami hivatalok. 8. Főreáliskola. 9. Kath. gimnázium. 10. Ref. kollegium. 11. Unitárius gimnázium. 12. Tanítóképző. 13. Agyagipari szakiskola. 14. Tanfelügyelőség, tanítók és a polgári leányiskola. 15. Város képviselőtestülete és tisztikara. 16. Jegyzők. 17. Megye. 18. Munkapárt. — A tisztelgő küldöttségeket a főispán a legnagyobb szíveséggel fogadta, s valamennyiét jóindulattal, barátságáról és támogatásáról biztosította.

(A bankett.)

Mintegy négyezáz toritékü ebédet adott Ugron János főispán a Budapest szálló színháztermében. Délután 2 óra már elmúlt, amikor a főispán a tisztelgések lejárta után dörgő éljenzések között ide megérkezett. A tosztok sorát Ugron főispán nyitotta meg, poharát a királyné és királyi családra ürítve, melyet a közönség álva hallgatott végig. Azután a tosztok ilyen sorrendben következtek: A kormányra *Br. Daniel Lajos*, a főispánra: *Br. Daniel Gábor*, az egyházakra: *Embery Árpád*, a hadseregére: *Pál István*, a vármegyére: Ugron

János főispán, az országgy. képviselőkre: *Báró Sebesi Sándor*, a megye közönségére: *Kénosy István*, a vendégekre: *Sebesi* János alispán, a törvényeszkre: *Dr. Hinléder Ákos*, a nőkre: *Dr. Pálffy Jenő*, az alispánra: *Dr. Paál Árpád*, a tanítókra: *Barabás András*, az állami tisztviselőkre: *Vajda Ferencz*, a jegyzőkre: *Kisgyörgy Sándor*, a tanítókra: *Göncsi Lajos*, *Koncs Armin* a főispánra. A társaság legjobb hangulatban a késő délutáni órákig elmulatott s még számos tosztblan ünnepele a nap jelentőségét.

Ugron János főispán székfoglaló beszéde.

Tekintetes Törvényhatósági közgyűlés! Hitem, hogy sorsom elválaszthatatlanul e vármegyéhez fűz; s részemről, mint a vármegye szülöttje és hű fia, ha polgártársaim bizalma hívott, vagy rendeltetésem úgy akarta azt, mindig készen is állottam a vármegye szolgálatára.

Mindig és változatlanul.

Változatlanul elvekben, igaz akaratban, őszinte elhatározásban és munkakedvben és így most, a midőn a legmagasabb királyi trón akarata és a magas kormány bizalma állított e vármegye élére — s rendelt annak szolgálatára; talán felesleges is lenne részemről külön is biztosítani a vármegye közönségét, hogy bennem nem egy új, nem egy idegen, nem egy más emberre talál a főispáni székben, mint a milyen egész életemen át, mind e mai napig voltam.

Hisz én csak haza jöttem, a közel szomszédbeli száműzetésből, de bennem az évek hosszú során át változás nem történt. Talán tapasztalatom van több, de a szívem, a lelkem a régi maradt.

Főispáni állásomban a leghatározottabban az az igaz ember maradok, a ki voltam az alispáni székben. Ugyanazon eszmék és irányelvek fogják vezetni tetteimet, ugyanaz a részrehajlatlanság, törvénytisztelet, igazság szeretet fog nyilvánulni minden eljárásomban.

Jelszavam volt és marad: Igazság. Becsület. Módszerem: A nyílt, férfias, őszinte, egyenes eljárás. Eszközöm: A jó példaadás.

És ép úgy mint mindig, nem hangzatos, de többnyire üres jelszavakban, hanem komoly munkában, tettekben, önzetlenségben, áldozatkészségben, s ha kell önfelelődozásban fogom keresni az igaz hazafiságot.

Tiszta hazafias zándék, a legmelegebb érdeklődés és figyelem székely testvéreim ügyei, érdekei iránt, a leghátrabb védelme a gyengéknök és kisebbeknek, népem jogainak, igazságainak, a legodaadóbb munkásság a vármegye és város közjáva előmozdítására; ez fog vezetni és soha semmi más.

Az a gyertya, mely alispán koromban, késő esténként gyakorta ott égett munkaasztalomon, nem fog kialudni korábban most sem, ha úgy rendel a vármegye érdeke, mert a szorgalom és vasakarát annál a gyertyánál kell hogy életre keltsen egy másik fényt, egy másik világosságot; egy kis örökmécses, mely a vármegye népe előtt, a boldogulás felé vezető utat megvilágítja.

Főispáni állásom mostan kettős köteleességet szab elem. Köteleességet egyfelől a magas kormányval szemben, a honnan a megbízatást nyertem, s köteleességet másfelől e vármegyével, a vármegye népével szemben, melyhez származásom és szeretetem, egy ezredéves családi traditio s életem egész folyamata köt.

Minden erőmmel arra fogok törekedni, hogy e két köteleességet állandóan teljes harmoniában tartsam.

Mint a kormány bizalmasa, őszintén nyíltan fogom feltárni a vármegye helyzetét, viszonyait, szükségleteit, népének vágyait, ohaját; nem fogok kézni a magas kormány figyelmét a vármegyére irányítani s a hová kell, segílyt kieszközölni; de másfelől törekedni fogok a társadalmi és közgazdasági életben a közszellemet oda fejlesztetni, hogy saját erőnkbe is bízhasunk, arra is számíthassunk.

Teendőimet pontosan elírja a törvény. Megszabja köteleességeimet, jogaimat. Köteleességem teljesítésében, jogaim gyakorlásában a törvény rendelkezésétől eltérni nem fogok.

A törvény szent kell hogy legyen a haza minden gyermeke előtt, mert abban van lefektetve életünk, vagyonunk biztonsága, egyéni és közgazdasági jogaink védelme, hazánk alkotmányának, jövő nagyságának alapja.

Hű öre leszek tehát a törvényeknek; de eljárásom nem lesz a vármegye egyetlen polgárára nézve sem a félelem vagy rettegés oka, hanem az általános közmegegyezés kutféje; hogy hiszen az a törvény a mi védelmünk, a mi mentésünk, a mi boldogulásunk biztosítóka.

Törekedni fogok visszaállítani a törvényeknek és törvényes rendnek — sajnos — nagyon is megingott uralmát, a jök, igazak, önzetlenül fáradozók, a bölcs tapasztalattal bírók, az öregebbek, érdemesek és nagyobbak, a köz javát munkáló hatóságok tekintélyét, hogy ismét azok nemes példája adjon irányt a közéletben, s törekedni fogok fentartani a hagyományok tisztetétét és emlékezetét, hogy azokba belekapcsolódva, a történelmi fejlődés alapján haladhasunk a gyors léptekkel előretörő új, modern korszak teljessége felé, hogy így minden modern intézmény, a haladás egész proccesszusa, a nép szellemével, nemzeti jellemünkkel összeforrvva, s a történelmi mult alapjára helyezkedve, valóban életerős és áldást hozó legyen.

Részrehajlatlan ellenőrzője leszek a felügyeleti hatásköröm alá eső hatóságok működésének és e tekintetben tisztán és kizárólag a közszolgálat érdeke fog mindenben vezetni, minden személyi tekintet félre téve — ha a köz érdeke azt úgy követeli.

Törekedni fogok a megyei közgazdaság mindeu ágát előre vinni, azoknak egyöntetű fejlődést biztosítani, hogy kereskedelem, ipar és földmívelés együttesen, egymást emelve, haladjanak a siker felé.

Nagyszabású alkotásokra a vármegye jelen gazdasági viszonyai között — sajnos — aligha van tér. A szorgalmas és takarékos melh példáját kell követnünk.

Minden nap, minden órában tenni valamit és ha alkonyulatkor nap-nap után csak egy-egy csipetnyi mézzel tér is haza

a közélet mezejéről a munkás sereg, őszire mégis csak megteleik a kaptár.

Feladatomból tárgyat fogja képezni a vallás és felekezetek közötti egyensúly fenntartása és jóviszony ápolása, hogy a különböző vallásfelekezetek békés szeretetben és teljes egyetértésben együttes erővel és tekintéllyel tartsák fenn a vallásosságot, az emberiség legfőbb lelki kincsét, a mindnyájunkat megsegítő, bátorító, vigasztaló hitet.

Összes kultur intézményeink és egyesületeink, virágzó középiskoláink, szakiskolák s a népnevelési ügy egész terjedelmében kiváló gondoskodásom tárgyat fogja képezni, nemkülönben a jótékonycélú egyesületek s más szociális és humanus célú intézményeink, közegészségügy, szegényügy, munkás kérdések, szóval az egész kulturális és szociális élet a maga helyes irányu folyamatában, mert a népjólét és virágzó kultúra kell ide, hogy ez az óserőben levő, erős faji öntudattal bíró s kulturfejlődésre kiválóan alkalmas székelység számának és tudásának gyarapodásával, bőséges és alkalmas emberanyagot adjon annak a nemzeti kultur hadseregnek, amely a Székelyföldről kiindulva, meg kell, hogy hódítsa a magyarságnak Erdélyt.

És tisztelt törvényhatósági közgyűlés, minden eljárásomban nemcsak a saját tapasztalataim, tudásom és nézetem, nemcsak a hivatalosan s a hivatali szoba szűk falai közt beszerzett információk fognak vezetni és irányítani. Ajtóm csak cselszövés, besugárás, vizsgálás előtt lesz elzárva — de ezek előtt aztán hermetice elzárva ajtóm, fülem, szívem — azontul minden igazlelkű ember, ki jószándéku tanácsot, felvilágosítást hoz, saját ügyeit, bajait feltárni jön, vagy kérésével felkeres, nyugodtan a legteljesebb bizalommal közeledhetik hozzám, s magam is, hol reám szükség van, az emberi lehetőség határai szerint mindegyik megjelenc, polgártársaim véleményét meghallgatom, vágyait, óhajait, panaszait figyelembe veszem, s a látottakat és hallottakat mérlegelve, s egyesek bölcs tanácsát kikérve, fogom irányítani tetteim.

Tekintetes Törvényhatóság! Mióta a kellő előismeretek megszerzése után, a politikai közélet terén szerepelek, állandóan a tiszta szabadelvű irányzatnak és a 67-es alapnak voltam híve, s az is maradok.

Mint magán egyén, politikai vélemény és akció szabadságomat ezentul is fenntartom annyiban, amennyiben minden honpolgárt megillet a jog munkálkodni elvei érvényesülésén, de mint főispán, hivatalos állásomban a pártok fölött maradok.

Ebben a főispáni székekben az általános közjóknak vagyok a munkása és szolgája és nem egy pártnak, hanem a vármegye minden lakójának egyformán főispánja, s minden igaz ügynek, minden becsületes, jogos törekvésnek, mindenki megérdemelt boldogulásának és haladásának előmozdítója és támogatója, pártkülönbség nélkül.

Ha a főispáni állásnak egyáltalán a pártok fölött kell állani, kettőzött kötelesesem ez most, a jelenlegi áldatlan kül- és belpolitikai viszonyok között, mikor határaink mögött ott leskelődik az állandó veszély, s benn a politikai szenvedélyek elfajulása s a felgyúlt pártgyűlölködés ujra „Mobi“ és Mohács felé vezet, s az ország legvitalisabb érdeke, hogy a szenvedélyek lehigguljanak, s a pártok között helyre álljon a békés viszony.

Feladatomból csakis az lehet, hogy a megyéből kiküszöböljük a gyűlölködést és izzó pártszonvédelmeket, hogy a netalán elkerülhetetlen pártküzdelmeket egymás személye és elveinek tisztelésével és megbecsülé-

sével, az éz, a tudás, az igaz meggyőződés nemes fegyvereivel vivjük meg, hogy még e nemes küzdelem maga is hasznára váljon a hazának.

E törekvésben célt csak a pártok fölött állva érhetek, mert csak így biztosíthatok törekvéseim, intencióim ösztinőségének hitelt, s a főispáni állásnak minden oldalról kellő tekintélyt.

A pártok fölött állva, azon fogok munkálni, hogy a társadalmi életből, a társadalmi érintkezésből kizárjuk a politikai motívumokat, a politikai ellentéteket, hogy ne gyöngítsük ezzel is még inkább az amugy is szétforgácsolt magyar társadalom erejét; sőt inkább a társadalmi tagozatlanság helyett, közös erővel és egyetértéssel, egy mindont átható, minden nemzeti szempontot és helyes koreszmét felkaroló egységes magyar társadalmat teremtsünk, mert e nélkül, a nagy közélet éltető és termékenyítő légköre nélkül, kormányoknak és egyeseknek, a legjobb törvényeknek és intézményeknek minden törekvése hasztalan.

Az egységes és egygyé forrott magyar társadalom munkája kell, hogy fokozza és teljesen kifejllessze a nemzeti erőt s az az egységes erő kell, hogy elvezessen nagy nemzeti céljaink felé.

Mint a megyei közgyűlések tanácskozásainak vezetője, arra fogok törekedni, hogy a tanácskozások a vármegye méltóságát megillető magas színvonalon folyanak, hogy az igaz meggyőződésnek, a férfias szónak, a tudásnak és nemes motívumoknak szabad megnyilvánulási tere legyen e terem, s hogy a törvényhatósági közgyűlés, mint önkormányzati testület, arra a tettvégyra és tevékenységre éledjen, mely életképessé, dusan termővé tudja tenni az önkormányzati jogban rejlő nagy erőt.

A tanácskozási szabályokban körülírt és biztosított szólásszabadságot önkényesen korlátozni nem fogom. Hadd legyenek itt magas szárnyalású viták, mert a vitatkozás tüzkohójában forrnak ki a legáldásthözöb eszmék; de viszont és épen mind ezért nem fogom eltérni a tanácskozási szabályoknak, a tanácskozás méltóságának, a közgyűlés tagjainak megsértését, a vita elposványosodását s a tanácskozási hang durva elfajulását; s ezt a szent csarnokot szégyenteljes jelenetek szinterévé válni nem fogom engedni soha.

Hiszem és remélem, nincs is s nem is lesz e törvényhatóság kebelében senki, a ki lelkében az ilyen szándéknak még csak a megfogamzását is megakarná engedni.

És végül tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés, hogy már egészen haza térjek, a vármegyei közigazgatás ellenőrzése, gondozása és támogatása fogja legfőbb feladatomból képezni; és ez rám nézve könnyű és kellemes feladat leend, mert tisztviselő társaimban olyan munkatársakat bírok, kik eddig is buzgalommal és odaadással teljesítették súlyos felelősséggel és önfeláldozással járó nehéz feladatukat.

S kell is, mert a közigazgatás nem kenyérkereseti pályá, hanem misszió, az arra hivatottaknak a nép javára szolgáló önfeláldozása; s kell is, mert a népelettel szerves kapcsolatban lévő közigazgatás működésétől függ, a jelen, sőt részben a jövő nemzedék boldogulása is.

A közigazgatás nemcsak a paragrafusok halmazata, s nemcsak azok rideg végrehajtása, hanem maga a valódi élet, a természet szerű fejlődés, s szervezetével a népelethez kell simulnia, hogy a széles népretegekben rejlő lelkikincsek és nemes ösztönök, életre keltő nagy fény s éltető levegője legyen.

Nem rideg bürokratiós gépezet a közigazgatás, hanem egy ezer meg ezer

idegszállal behálózott élő test, élő szervezet, melynek minden idegszála érez és megért, megérti e népnek vágyait és átérzi évszázados szenvedéseit — s melynek minden alkatrésze pontosan kell hogy teljesítse a maga feladatát, hogy e test egészes és munkaképes maradjon.

Arra fogok törekedni, hogy ez a szervezet kifogástalanul működjék. E tekintetben nem fogok ösmerni fáradságot; nem fogok késmi munkatársaimat támogatásommal erősíteni, érdemeik elősmérésével és honorálásával őket lelkesíteni, de viszont a szigor eszközeit is igénybe kell vennem, ha egyes alkatrészek nem jól funkcionálva, s az egész szervezet összhangját zavarják, sőt működését akadályozzák.

Tekintetes törvényhatósági közgyűlés!

Tisztelt megyebizottsági tag urak!

Hogy munkálkodásomban célt érhessek, hogy alkothassak és építhessek, arra szilárd alapra van szükségem, arra erőre van szükségem. Ezt a szilárd talajt, ezt az erőt az Önök támogatására kell hogy nekem megadja.

Tisztelettel kérem tehát az Önök támogatását.

És tisztelt bizottsági tag urak és tisztelt vármegyei közönség, ha Önök bennem biznak, önzetlenségemben, igazlelkűségemben, intencióm nemességében hisznek, ha nekem erőt kölcsönöznek, ha jó akaratukkal, segítő munkálkodásukkal engem támogatnak és ha Isten is úgy akarja azt, akkor közös munkánk utáu fel is fog virágozni ez a vármegye.

Isten engem úgy segéljen!

H I R E K.

Székelyudvarhely, jan. 12.

Végzetes játék.

A tülekedő politikai harc utvesztőin elérkeztünk a legveszedelemesebb pontig, ahol az elvi küzdelem elhagyja évszázados megyejét és átcsap oda, hová semmi körülmények között átmennie nem szabad, — a személyes terekre.

Micsoda bajnálatos megtévedése a küzdő feleknek s eltörpült helyzete a vita-életnek, mikor az érvek és indokok keresésére az egyéni becsületet indítják s elég könnyelműen üzük, hajtják... mi több, kényszerítik ha kell, karddal, ha úgy tetszik, törrel, vagy ha ezekkel nem, akkor foggyorrel.

Semmi sem veszedelmesebb, mint mikor az ország politikai világát az utca lármája befolyásolja... azé az utcázé, mely egyik perczben *hossannát*, másik perczben *fessítsd meg*-et kiabál és úres jelszavak szerint igazodik, amint a szeszélyes utcai élet és pletyka-forradalom diktálja, parancsolja. Egész rendezerré lett az országban az utca uralma. Ahol ezelőtt a pletyka és szószátyárság fészkelte, most a törvényhozásnak demolirozó itélőszéke honos s végtelenül lesújtó, hogy a felséges demokrácia nevében mindent, de mindent itt azagatnak és tépnek szét, sőt fűrosztenek por- és sártengerbe, mielőtt a mélységes hazafni bölcseség kritikai asztalára kerülhetne.

És ki merné kétségsbe vonni, hogy az utcának ezen ujabb elhivatása a régi tisztétől kínai falakkal lenne elválasztva. Ki merné tagadni, hogy az utca lármás politikai és közéleti szerepléséből a fogalmával összerorrott szenny és piszok ki volna szelöltetve. Maga az egyszerű, hétköznapi életnek előttünk lejátszódó jelenségei elég bizonyító erővel vázolják a magán és közéletre egyaránt gyilkoló hatást.

Hisszük, hogy nem tudunk az utca nélkül élni s a társadalmi nézeteknek valóságos tisztító tüzet tulajdonítjuk neki, de azt is el kell higgyük, hogy ennél az utcázóal kell valami legyen, ami

vele inkomtabilis, ami rajta uralkodik: ez a törvényhozás és a törvény.

Ott kezdődött a törvényhozás lejtője és a törvényre vetett erős hit sophismája, mikor a népszerűség hájházása az utcai életet kezdette keresni játéknak színpadul és a törvényhozás pusztá komorságát és férfait dekorációnak toltá oda, a mit megtéphet, s ha úgy hozza a kódo, bemocsokolhat az utolsó coizmadia-inas is.

Tormeszetes, hogy a lejtő nem azért lejtő, hogy azon egykönnyen megállhasunk. Bölcs államférfiaink már régen ott bombasztognak unostalan az utcán, az utca népe között és az itéletkérsnek se szeri, se száma. Adja is az utca tömege, mert mi könnyebb, mint hangulatot kelteni a komoly politikai élettől távol álló, hangzatos szavakkal... pláno a demokrácia muzaikájával.

Szegény demokratizmus! Micsoda torz szü-löttje lettél az utcai politika hangulatának. Vársári kúrtók, trombiták sivító barsogása, réztányérok csörmpölése, gyermek-keresplők recsegése, dobok és padok tompa zöreje között vonultattak be a legislaturába és tettek gunyos miszteriumok által neveltségessé ország-világ előtt. Hol itt a tisztes, komoly fordulat és rend, miről álmodott valaha költő és politikus... és reménykedve vár magyarok milliója.

Ezért és így kezdődött, és ennek nevében indult meg a lavina, mely törvényhozásunkat kiszolgáltatta az utca balmának és a világ guny-kaczajának. És ha akad magyar ember, ki a haza-egére özönöl boros fellegek között vétőt mond a politikai komédiának, golyót neki... botot, fegyvert rá, s a nép pálcáját tör felette s hazaárulót kiált rá.

A következmények lánczolatossorozatai eléggé igazolták a vétőnek jogosultságát. Vak, aki nem látja, süket ki nem halja az országunkat fegyvergyűrűvel körülvevő ellenséges hatalmak csoportjait... de azért a játék mindig tart és a magyar nemzet eredeti bűnének érvényesülnie kell.

A tisztes politikai élet vizeiről letértünk. A törvényhozássá egyes csoportjaiban a biggadt államférfiasság helyett a szenvedélyeknek határon túl futó, merő egyéni indulatosságai vettek erőt. Az utolsó stációnál állunk a pusztító lavínának, mikor a személyi gyűlölet határa keres becületet, embert és ellenfelet.

Vakmerő játék folyik a nemzet még mindig nyugodt itélőszéke előtt. Torszerű ombervadászat fegyveres zajától lett hangos az ország. Megujul újra százados átkuk és nem az ellenség, "ön fia vágja sebé" állami életünk évezredek fájának. A politikának a társadalmi térre való kivitele könnyen statuálhatja a példát s gyújthatja lángra a jó vidékek, s ki vállalja a felelősséget, ha az emberüldözés és szomorú példájának veszedelmes visszhangja támad a nép körében.

Annak az iránynak, melyet a parlament ellenfelek elindítottak, következményei beláthatatlanok. Történelmi lapjai számtalan esetben vezetnek a demoralizáció ösvényén a nemzeti élet bukásának végső örvényéig. A nemzet azonban eszmél és itel, s amint pálcáját tört a politikai felfordultság állapotán, amikor az utcára vonzott politikai harc a legkomolyabb államférfiakból is játékbaút formált, épen úgy pálcáját tör a középkori maradáság törei felett is, mely valósággal utálatosan keres halálra egy férfit, kinék becületét, meggyőződését, hazafiságát — talán szívők mélyén a spadasiok sem vonják kétségbe, s csupán a komédiáért teszik, a mit tesznek.

A miniszterelnök köszönete. Ugron

János főispán beiktatása alkalmából adott díszében Br. Daniel Lajos felköszöntötte a kormányt és annak fejét, Lukács László miniszterelnököt, melyet táviratilag hoztak a miniszterelnök tudomására. A figyelmet Lukács László a következők: Sebesi János alispánhoz intézett táviratban köszönte meg: Sebesi János alispán, Székelyudvarhely. Főispánuk beiktatása alkalmából kifejezett jóleső üdvözlésüket őszintén köszöni Lukács László.

A járványos betegség megszűnt. Lápunk múlt számában jeleztük, hogy Székelyudvarhely város területén a járványosan uralgó kanyaró és ronszoló toroklob megszűnt s az iskolák f. hó 9-ikével a hivatalos zárlat alul feloldatnak. Dr. Kassay városi orvos jelentésére a hatóság pár napi várakozó állapontra helyezkedett, nehogy a járvány megszüntetését célzó intézkedést egy esetleg újabb betegség megakadályozza. Miután újabb megbetegedés nem történt az egészségügyi bizottság f. hó 10-én tartott ülésében az összes elemi iskolák megnyitását e hó 13-ra (hétfő) javaslatba hozta a hatóságnak.

A Népművelési egyesület vál. ülése.

Az udvarhelyvármegyei Népművelési Egyesület f. hó 7-én rendes választmányi ülést tartott. A vál. ülés egyetlen tárgyat a 1913. évi közgyűlés idejének és tárgysorozatának megállapítása képezte. A közgyűlés f. hó 21-én d. e. 10 óratól kezdődően tartatik Székelyudvarhelyen, a vármegyei kistermében a következő tárgysorozattal: 1. elnöki megnyitók, 2. titkári jelentés, 3. az 1912. évi zárványadatok előterjesztése és a pénztárvizsgáló bizottság jelentésének tárgyalása, 4. az 1913. évi költségvetés megállapítása, 5. az üresedésben levő titkári és jegyzői állás betöltése, 6. indítványok. Számvizsgáló bizottságba Molnár Károly, Felegyházi Antal, Blajer Balázs tagokat küldötte ki a választmány. Titkári bejelentések során sajnálattal vették tudomásul az Orsz. Szabadoktatási Tanács leiratát. Az "udvarhelyi népművelés" vármegyei tanügyi lap részére az évi 100 K segélynek 1913. évre való fentartását javaslatba hozták a közgyűlésnek. Uránia előadóknál felmerült költségeket az előadók megosztották. Hetes Kálmánnak azon bejelentését, hogy a sávidéken egy népművelési egyesület van alakulóban tudomásul vették és a megalakulás megtörténte után a kapcsolatra nézve a tárgyalások megindítottak. Gál Imre és Paál Sándor az uránia előadások további tartásáról, miután ezek rendezésére külön bizottság alakított — lemondottak.

Vizkereszt ünnepe.

Vizkereszt vagy ki-jelentés ünnepét az idén is a szokásos fénnel ünnepelték a kath. egyház. Az ünnepen a város területén lakó kath. hívők házaikat látogatták meg az egyház papjai s osztottak áldást a hajlékokra. Az V. kerületben (Szombatfalván) ünnepelőtti napon, vasárnap tartották a házszentelés. Jövőre mint értesülünk, az általános házszentelés be lesz szünetelve s csak azon házakhoz küldetnek ki lelkesek, honnan a plebánia hivatalhoz kérő jelentést küldenek.

Heltay Ferenc választói között.

Az oklándi kerület népszerű és nagynevű képviselője, Dr. Heltay Ferenc, Ugron János főispán installációja alkalmából 7-ikén, kedden, Székelyudvarhelyre érkezett. Ez alkalmából az installációra az oklándi kerületből a városba érkezett mintegy háromszáz választót szerdán délután a Hungária-szállóban vendégül látta, miért a képviselő a főispán által adott ebéden nem is jelenhetett meg. Heltay az öszezgyűlt választó közönség lelkes ünneplésben részesítette s Demeter Dénes, Ürmösy József, Knall József, Ferenc József lelkes beszédekben méltatták érdemeit. Felköszöntötte a képviselőt Sebesi János alispán emelték ki a vármegye érdekében kifejtett tevékenységét. A lelkes hangulatban lefolyó ebédet Benczedi Pál újfalvi lelkes Lukács László és Tisza István grófot köszöntötte fel, kiket a társaság aztán táviratban is üdvözölt. Heltay Ferenc a kerület pártkülömbőség nélkül megnyilvánult őszinte ragaszkodását lendületes pohárköszöntőben köszönte meg és kijelentette, hogy a tavaszi idő beálltával kerületét felkeresi, ami érthető nagy lelkesedést keltett. A társaság öreg estig a legvidámabb hangulatban elmulatott.

Uránia előadás.

Fenyéd közönségben az ottani lelkes és tanító kar felkérésére f. hó 5-én Gál Imre és Paál Sándor székelyudvarhelyi tanítók a népművelési egyesület tisztviselői tartottak 300 főre tehető hallgatóság előtt igen sikerült uránia előadást a róm. kath. el. iskola termében.

Előadások között Hlavathy Vilma tanító és László Gizella szavalták Arany J. két balladáját vetítőképek kíséretében.

Szabad lyceum az idel harmadik előadást az elmúlt vasárnap Kulcsár Ferencz róm. kath. főgimn. tanár tartotta meg mintegy 200-ran menő hallgatóság előtt az emberi szervezettel küzdelme a mikroorganizmusokkal címmel. Édekes és mindvégig feszült figyelemmel hallgatott előadását több fertőző betegség tünetein és lefolyásának ismertetésével végezte, mely után a lyceumi bizottság nevében Gál Imre bizottsági jegyző mondott szíves köszönetet az előadó tanárnak. Az előadást ezután is ének előzte és fejezte be. A szabad lyceum az ideni sorozatának 4-ik előadását ma délután 2 óratól kezdődően Tima Lajos főreáliskolai tanár tartja a régi városház nagytermében.

Ösztöndíj pályázat. Az állami főreáliskola igazgatósága a m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszternek rendelete folytán közzéteszi, hogy a székelyudvarhelyi m. kir. áll. főreáliskolához kötött néhai "Kézdiárfalvi Heya Eodrné, született Berzeneczi Vilma alapítványa" címmel alapított 120 koronás ösztöndíj, a folyó 1912—1913. iskolai év kezdetétől üresedésben lévén, erre ezenel pályázatot hirdet. A kérvények 1913. évi január 15-ig a főreáliskola igazgatóságához küldendők be, mely az ösztöndíjat a tanári kar meghallgatásával adományozza.

Méhészegylet vál. ülése. Az udvarhelyvármegyei méhészegylet az 1913. évi közgyűlés idejére, helyének és tárgysorozatának megállapítása tárgyában f. hó 21-én d. e. 1/3 órakor Székelyudvarhelyen a vármegyei kistermében rendes vál. ülést tart. A vál. ülés további tárgysorozata az egyesületi ügyekről, úgymenetről szóló titkári bejelentések és előterjesztések, tagok törlése és újtagok felvétele, indítványok.

Székelyföldi akció. Az 1913. évi költségvetés a Kirendelésnek egész Erdélyre kiterjeszti hatáskörét a Kolozsváron egy második kirendeltség állítatik fel. A földművelésügyi kormány az egész Erdély részére 800.000 korona öszezet vett fel, melyből a marosvásárhelyi kirendeltség költségeire, hova Udvarhely, Csik, Háromszék és Marostorda megyék és még Brassó megye is van csatolva 400.000 K esik. A fokozatosan kiterjesztett működési terület ketté osztása folytán biztosítást nyert a közvetlen intézkedés, melyeket a hivatal rendelkezése megkövetel.

Kurta farsang — vékony mulatság.

Nem hiába tizenhárom az esztendőnk, benne a farsang is a lehető legkurtabb. Husvét mindjárt tavaszi nap éjgyenyelőséget közvetlen követő vasárnapra esik s ahhoz igazodva öszezszorult a farsang tartama. Jut azért egy hónap a bálózásra. Olyan esztendő után, mint az 1912. volt, bizonyosan éppen elegendő is Szinte intőjelül szolgál a kurta farsang, hogy a tul'ságos vigadozásra éppen semmi okunk. Legyen bál, legyen tánc, szóljon a muzaika és pezsdüljön fel a jókedv, de a szikár örömeknek vékony mulatságok feleloek meg. Nincs okunk akkora vígasságra és vizont nem olyan kétségbejítő a sorsunk, hogy nyakig merüljünk a farsangba. Alig egy-két mulatság rendezéséről vettünk még eddig hírt, vagyis alaposan elapasztották a mulatságok eddig sem nagy számát. Erre pedig nem volt szükség. Mindnyájan érezzük ugyan a szomorú közgazdasági állapotsanyarúságait, de nem jutottunk odáig, hogy miattok még kellene kurritani a mulatságok sorát. Ezek elmaradása már keservebb képet rajzol lehangoltságunkról, sem mint ok volna rá. Roppant jellemző azonban, hogy így megfogynak a farsangi mulatságok. Pedig kétségbeesésre semmi ok. Ha még ilyen viharokat se bírának meg, nem volnának érdemesek az elmult ezredévre. De hogy megcsappant a bálózókodv, hogy szinte jelezőv lett a bálók elmaradása, ebben igen sok a tanulás. Bizonyos, hogy ez nem csak a gazdasági helyzet sivársága miatt történt. Emiatt már régen fel kellett volna hagyunk a bálózással és minden mulatsággal. E város és megye szegénye és eladósodottsága nem mai kelte. Mégis mulatságra mindig tolett itt. Úgy

ROYAL MOZGÓ SZÍNHÁZ

1913. január hó 12-ikén, vasárnap

A műsorból különösen kiemelendő:

Álarczos szerelem

társadalmi drámai színmű 3 felv. Irta Momore de Balzac. Roselis Elinor szerepét játssza: HENRY PORTEN. — 'A világ szenzációsz mozgófényképe.

Részletes műsor:

Indiában, természetes. Csodálatos tükör, szín. Nagybácsi végrendele, humoros. Rab szökése, humoros. Álarczos szerelem.

Pénztárvnyitás fél 3 óraker, kezdete pont 3 és este 8 óraker.

Sz. 895—912 k. j.

Árverési hirdetmény.

Közhierró teszvem, hogy a körjegyzőséghez tartozó Agyagfalva, Décsfalva, Mátisfalva és Székelymagyaros községek vadászterületei 6 egymásután következő évre, azaz 1913. évi január 1-től 1918. évi december 31-ig az illetékes közegek községházánál bérbe fog adatni.

Az árverés Agyagfalva községben f. évi január 29-én d. u. 2 óraker, Mátisfalva községben január 29-én d. e. 10 óraker, Décsfalva községben január 31-én d. e. 10 óraker, Székelymagyaros községben január 31-én d. u. 2 óraker lesz megtartva.

Bögöz, 1913. január 3.

Jakab Lajos, körjegyző.

1199—1912. végrh szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végre ajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezenel közhirrő teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak 1912. évi V. 325. és Sp. II. 128/9. számú végzése következtében Dr. Vasa Lajos ügyvéd által képviselt Biró Ignác és Sebestyén Lina javára 292 K és 415 K a jár. erejéig 1912. évi november hó 25 én fogauatosított kiolégítési végrehajtás utján le- és felülfooglalt és 650 K-ra becsült következő ingósákok, u. m.: lovak, hám és borju nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak 1912 ik évi V. 740/1. számú végzése folytán 292 K és 415 K tókekóvetelés, 292 K után 1911. évi január hó 4 ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltodij és eddig összesen 108 K 96 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Székelylonyyelfalván végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1913. évi január hó 24 ik napjának délelőtti 9 órája batár-időül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzésnel hivatnak meg, hogy az érintett ingósákok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szülőség esetén brcaáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előrverezendő ingósákokat mások is le- és felülfooglaltatták és azokra kiolégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is olrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhely, 1913. január 6.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

**Legolcsóbb bevásárlási forrás
Hirsch Rudolf divatáru üzletében**

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utczá 25. szám.

Allandó nagyválaszték elegáns szabású kész férfi és fiúöltönyökben, átmeneti kabátok, czipők, kalapok, fehérneműekben

Kész női és leányka kabátok, aljak, pongyolák, seiyem és mosó blúzok. Női leu- és vászon fehérneműek, harisnyák és keztyűk.

A nagyrédeimű közönség szíves pártfogását és támogatását kéri kiváló tisztelettel

HIRSCH RUDOLF.

Első varrógépraktár!

Dus választéku s a legkiválóbb készítményű

korcsolyák, varrógépek, rodlik, vadászfegyverek

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vas-kereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése
Székelyudvarhelyt. Fiókküzet: Székelykereszturon.

Kiadó szálloda

Az Erzsébet-szálloda 10 szobával, szép kertheiyiséggel, 3 istálló, csür, szinalja, pince, fatartó és egyéb tartozékai-val együtt 6 (hat) évre kiadó.

Kiadó lakás.

Az Erzsébet-szálloda felett 5 szoba, verenda, konyha, pince fatartó 1913. apr. 24-től kiadó

A Csalóka dülöben egy 12 holdas tag szántó és luczernás kiadó.

Értekezni lehet Dézsy Antal tulajdonossal.

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű DRÉNER-féle 'Korona' és 'Dupla márciusi sör'

Első Magyar Részvény Sörfőzde 'Udvari' és 'Goliát Maláta sör'

Kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében

Rösler és Gábor czégnél
Székelyudvarhelyt és Székelykereszturon.

Videki és helybeli megrendelések hordók és naponta frissen töltött palaczkokban pontosan lesznek eszközoelve.

Petőfi-utczá 19. 21. sz. alatt levő ingatlan örök áron eladó. Értekezhetni a helyszínen a tulajdonossal.

Eladó háztelkek.

A Fördő-utczában, a Tábor-utczában, a Soly-mosi- és Bálint-utczák folytatásában háztelkek részletfizetésre ölenkiut 3—8 koronáig oladók. Felvilágosítást ad Simó Mátyás.

Butorraktár!

A mélyen tisztelt közönség figyelmébe ajánlom, hogy mielőtt butor-szükségletét beszerezné, ne mulassza el dusan berendezett

butorraktáram

megtekinteni, hol nagyválaszték van a legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelig. Tömör guzólt hálósobák homi és külföldi faemékből. Paliszander ebédők. Rajz szerint elkészíték bármily kényes megrendelést, kárpitos árut és augol bõrgarnitúrát. A nagyközönség rendelkezésére állok saját esztergályos, asztalos és kárpitos műhelyoimmuel, az utóbbi megfelelő szakember vezetése alatt. Minden e szakba vágó áruk állandóan kaphatók. Minden darab áruéri a legmesszebbmenő garanzliát vállalok, tehát senki be nem csapódhatik. Szíves pártfogást kér tisztelettel

Balázs Károly, esztergályos, butorraktáros Székelyudvarhelyen.

A Xremenezky
Metallum
fémszálas izzólámpa
nem törékeny
és sokáig ég.
Kapható:
Márk Testvérek
fűszer és csemegeüzletében
Székelyudvarhelyen.

Szám: 1678-912.

Árlejtési hirdetés.

A parajdi m. kir. sóbányahivatal iroda-helyiségében 1913. évi január hó 16-án d. e. 10-tól 12 óráig szóbeli és írásbeli árlejtést tart az 1913. évben mintegy 100.000 q. sónak a régi bányatelepről az Erzsébetvárosi mérőházig leendő átfuvarozása tárgyában.

Kikiáltási ár métermázsánként 7-3 fillér. Bánatpénz 600 K, vagy ily értékű óvadék-képes értékpapír.

Zárt ajánlatok a szóbeli tárgyalás megkezdéséig elfogadhatók. Részletes feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

M. kir. sóbányahivatal.

Parajd, 1912. december 31-én.

Benedek,
m. kir. bányatanácsos,
sób. hiv. főnök.

Feladasi hirdetés.

Felsősófalva község nyilvános szó és zárt írásbeli árverésen elad Udvarhelyvármegyében Felsősófalva község határában fekvő erdő 1., 2., 3. osztagokban törzsenként felvett és szabályszerűen törvön és mellmagasságban lebélyezett 912 drb. tölgy és az összes 20 czm. mellm. átm. és ennél vastagabb bükk törzset, melynek fatömege 536 m³ tölgy műfa, 32 m³ tölgy tűzifa, 290 m³ bükk műfa és 2800³ bükk tűzifában állapított meg.

Az eladó erdőterület a parajdi vasut-állomástól 3 km., Parajd községtől 2 km. távolságra fekszik.

Kikiáltási ár 11070 (tizenegyezerhetven) korona, melynek 10%-a bánatpénz az árverés kezdetén leteendő.

Utőajánlatok nem fogadhatók el.

Az árverés f. évi január hó 30-án d. e. 10 órakor Felsősófalva község házában lesz megtartva.

Az árverési és szerződési feltételek eladó község alulírott elöljárójánál és a korondi m. kir. erdőgazdálkodásnál Székelyudvarhelyen a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felsősófalva, 1913. évi január hó 7-én.

Lukács József, községi bíró.

Női és leánykalapok a legújabb francia model szerint

Nézd kedvesem

mily szép és jó áruk kaphatók

BARCSAY K R O L Y

férfi- és női divatüzletében

Székelyudvarhely; állandó újdonság hazai, angol francia női és férfi ruhaszövetekben, fekete, színes ruha és blous selymekben. selyem, batizst és glóthi paplanok, ágygarnitúrák, függönyök. Férfiingek, alsónadrágok, gallérok, nyakkendők, zsebkendők stb.

Disztemetkezési intézetemet szükség esetén elismert szálló
olcsó árak mellett kérem figye-
lembe venni. Ercz, tülygfa, frnyó és bevont koporsók raktára
Sirkoszuoru szemfedél nagyválasztékban.

1000 vég Ó-budai különlegességű vászon, 1 vég 28 mtr.
20 korona helyett 13 korona. Paplan és alsólepedő vászon
egy szélybe 1 koroná 60 fillértől métere.

Szolid és pontos kiszolgálás.

GYÖNTÖRÜ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY és EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK
beszereztetők

ISZÁKOVITS BERNÁT

MŰRÁS ES ÉKSZERESZNÉL

Székelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legújabb kivitelben kaphatók eredeti OMEGA, SCHAFFHAUSEN és CHRONOMETRE inga és zsebórák, arany és ezüst órák, gyűrűk, nyakékek, láncok, briliáns gyűrűk és fűgők.
Ezüst és alpacca dísz tárgyak. Ezüst evőeszközök, domborművek, jardniérek, állványok, komposz tálak, kávé és teadékszettek.

Szemüvegek és mindenféle optikai szerek.
Mindenféle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközölök.
Kockázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Alkalmi és nászajándékok!

Porcelán, üveg, kőedény és lámpák

gyári raktára nagyban és kicsiben.

Mindenféle üvegáru, metszett, csiszolt, préselt és fuvott kivitelben Porcellán árukban: étkező készletek, teás, fehér- és fekete-kávé, hideg főlvágot, halas- és mosdóservisek és minden e szakba vágó cikkek. Üvegezés, képerkeretezés, tükrök legolcsóbb beszerzési forrása.

DRAGOMÁN-czégnél

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.

Villamos égők (izzolések) jelenbeni árai: mindenféle fémzálas Walfram-lámpák 25, 32, 40 és 50 darabonként 2 korona — fillér.
Szécszálas égők 5, 10, 16, 25 és 32 darabonként 70 fillér

Hallotta-e már?

Egész világ beszél róla,
— hogy az eredeti —

Pfaff varrógépek

utólrhetetlen minőségű könnyű, zajtalan varrása és harsnya-foltozásra egyformán alkalmasak. Egyedárúváltás és főráktár.

Egyben felhívom a n. é. közönség b. ügyelmét jól berendezett Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi árban számítom. — Szíves pártfogást kér mély tisztelettel

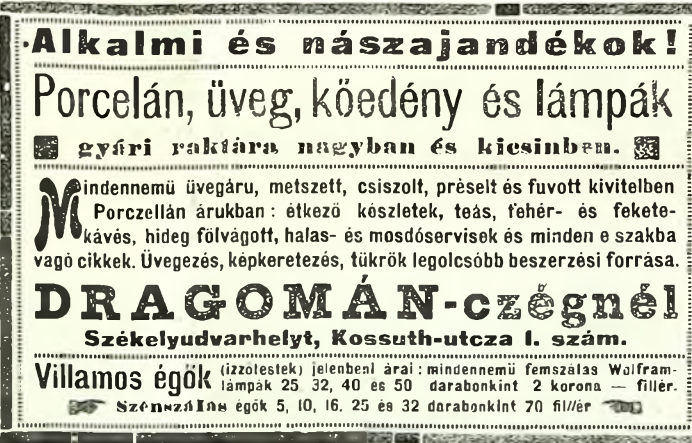
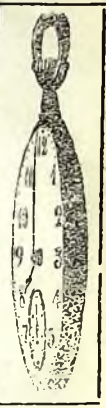
ENGLER JÓZSEF

Kifünő minőségű és legmagasabb szillárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSO

(Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor czégnél.

FIGYELEM!

Üzlet átalakítás miatt

raktáraimban levő összes férfi és női divatárú cikkek, kész ruhák, czipők, fehérneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalom olcsó bevásárláshoz módot nyújtok a mélyen tisztelt vevő közönségnek. Ezen alkalmat tessék most felhasználni

Székelyudvarhely, 1912. november 15-én.

Tisztelettel

Szenkovits János

utóda.